

Први потпредседник Владе и министар спољних послова Републике Србије Ивица Дачић истакао је у говору на Првој пленарној сесији 21. Министарског савета ОЕБС у Базелу да је украјинска криза озбиљно подсећање на хитну потребу заједничке акције и приступа заснованог на дијалогу у оквиру ОЕБС. Министар је искористио прилику да честита целокупном тиму швајцарског председавања на посвећености, професионалности и руковођењу током целог мандата у овој години, додавши да је Србија спремна да, као будући председавајући, предано ради на унапређењу укупних циљева безбедности и сарадње међу људима, заједницама, народима и државама учесницима ОЕБС.

Интегралну верзију говора можете процитати у наставку.

„Господине председавајући,
Господине генерални секретару,
Екселенције,
Даме и господо,

Дозволите ми да се најпре захвалим нашим домаћинима, посебно нашем председавајућем председнику Буркхалтеру, на гостопримству и изврсној организацији Министарског савета у Базелу. Као што се очекивало, Швајцарска је поставила високе стандарде у том смислу и ми ћемо покушати да следимо њихов пут идуће године у Београду. Дозволите ми такође да честитам целокупном тиму швајцарског председавања на посвећености, професионалности и руковођењу током целог мандата у овој години. Високо ценимо наше заједничко ангажовање и досадашњу блиску сарадњу и намеравамо да наставимо да се консултујемо са нашим швајцарским колегама, чија искуства стечена током ове године ће бити од велике користи предстојећем српском председавању.

Када смо се кандидовали за консекутивно председавање ОЕБС-у пре три године, нисмо могли да предвидимо да ће регион ОЕБС-а 2014. године бити суочен са једном од највећих криза од краја хладног рата. Ова криза је већ однела превише живота и натерала на хиљаде људи да напусте своје домове. Стање у и око Украјине и даље представља озбиљну претњу за стабилност региона, али утиче и на шири контекст европске и глобалне безбедности. Од самог почетка ове кризе, Србија се залагала за њено решавање мирним средствима и изражавала подршку суверенитету и територијалном интегритету Украјине.

Неуспех у спречавању ескалације ове кризе указао је на неопходност далеко интензивнијег политичког ангажовања држава учесница, посебно у нашем раду на развијању ефикасних механизма за спречавање конфликта. У овом тренутку важно је

да сви покажемо свест и одговорност како би се спречило даље погоршање ситуације и ојачали свеукупни напори у правцу мирног решења које се заснива на документима потписаним у Минску. С друге стране, одговор ОЕБС-а у тако тешким околностима подвукао је чињеницу да Организација, ако има на располагању неопходну политичку вољу, може да искористи своје компаративне предности и ефикасно допринесе решавању изазова који произилазе из ове кризе. Чињеница да је ОЕБС био прва организација која је одговорила на кризу у Украјини успостављањем Специјалне посматрачке мисије потврђује значај ОЕБС-а као регионалног безбедносног аранжмана на основу поглавља VIII Повеље УН.

У контексту имплементације Протокола и Меморандума из Минска, поштовање договореног прекида ватре и потпуно обустављање непријатељстава представљају кључне предуслове за смиривање ситуације и мирно решавање кризе. Три месеца после њиховог потписивања, још је потребно много да се они спроведу у дело и позивамо све актере да подрже активности Специјалне посматрачке мисије предвиђене овим документима, укључујући план Специјалне посматрачке мисије о мониторингу украјинско-руске границе. Надамо се да ће ова два документа означити почетак свеобухватног мировног процеса, који ће осигурати како безбедност на терену, тако и стварање услове за инклузивне политичке процесе унутар Украјине. Као будући председавајући, наставићемо да подржавамо рад свих извршних структура ОЕБС-а у Украјини, посебно Специјалну посматрачку мисију, која има кључну улогу у имплементацији ових докумената. Високо ценимо изузетан рад Трилатералне контакт групе, као и лични допринос специјалног представника амбасадора Таљавини. Поздрављамо и политичке напоре на високом нивоу, који имају за циљ постизање мирног решења и сматрамо да је њихов наставак кључан за обезбеђивање снажног политичког импулса у том правцу.

Украјинска криза је озбиљно подсећање на хитну потребу заједничке акције и приступа заснованог на дијалогу у оквиру ОЕБС-а. И поред постојећих изазова, и даље постоје области од заједничког интереса, које максимално треба истражити како би се створила клима за обнављање поверења између држава учесница. Сматрамо да процес Хелсинки +40 и даље пружа прилику за решавање ових питања и поздрављамо иницијативу председника Буркхалтера о оснивању панела истакнутих личности, ради давања доприноса овом процесу. Расправа о европској безбедности и улози ОЕБС-а би требало да обухвати размишљања о актуелним збивањима и релевантна искуства организације. Треба да извучимо поуке из прошлих искустава док радимо на мирном решавању ове кризе, истовремено настојећи да реконсолидујемо европску безбедност као заједнички пројекат и јачамо улогу и капацитете ОЕБС-а за активно деловање.

Сви би требало да препознамо потенцијал да се постојеће крхко безбедносно окружење у многим деловима простора ОЕБС-а трансформише у међусобно корисну безбедносну заједницу којој одавно тежимо. То је дугорочан процес, али неопходно је кренути тим путем кроз потврђивање принципа и јачање механизма ОЕБС-а на начин који ће спречити појаву нових криза и ублажити ефекте и последице постојећих криза. Период од Самита у Астани показао је да није довољна само реафирмација ових принципа. Потребно је да пређемо са речи на дела. Инкорпорирање искустава овогодишњег и

претходног ангажовања ОЕБС-а у ефикаснија средства и структурне активности не само да би допринело спречавању понављања криза, већ би могло и да ојача наша настојања за решавање замрзнутих конфликта. Под условом да постоји довољно политичке воље, коришћење ових механизма ОЕБС-а би нам омогућило да се бавимо фундаменталним питањима људске безбедности чак и онда када се не могу помирити, односно одмах разрешити, ставови о принципима који изгледају супротстављено. С тим у вези, желим да нагласим важност и корист омогућавања присуства и операција ОЕБС-а на терену.

С обзиром на то да долазимо из региона који се још увек суочава са бројним тешкоћама, али је решен да гледа у будућност, можемо да допринесемо тим процесима својим искуствима са Западног Балкана, посебно када се ради о позитивној улози ОЕБС-а и сарадњи са другим релевантним међународним организацијама. Драго ми је да ће данас доћи до преноса власништва у вези са аранжманом о подрегионалној контроли наоружања, као и због напретка који је остварен на политичком нивоу између држава чланица поводом неких других питања, којима се такође бави наш специјални представник за Западни Балкан. Међутим, треба радити и на остваривању других циљева на Западном Балкану. Бриселски споразум од 19. априла 2013. године представљао је пробој у дијалогу између Београда и Приштине уз посредовање ЕУ. Наша Влада изразила је јасну одлучност да настави конструктивни дијалог са Приштином и да у потпуности спроводи постигнуте договоре у циљу решавања укупне ситуације у још увек осетљивом безбедносном окружењу. ОЕБС је, пре свега захваљујући статусно неутралном приступу у спровођењу активности у складу са резолуцијом УН СБ 1244, значајно допринео побољшању ситуације на терену, али је потребно веће ангажовање за остваривање дугорочних циљева. Наставићемо да подржавамо активности ОЕБС-а које се спроводе на статусно неутралан начин, с циљем јачања људске безбедности и унапређења стабилности на КиМ и у региону.

Идуће године навршиће се 70 година од краја Другог светског рата и од потписивања и ступања на снагу Повеље Уједињених нација, као и 40 година од доношења Завршног акта из Хелсинкија. Треба увек да имамо на уму да су ове организације и документи, који дају смернице њиховом раду и понашању држава у међународним односима, настали како би се унапредио наш заједнички ангажман, отклонили проблеми и предрасуде, градило поверење, превазишле линије подела и што је још значајније, спречиле људске трагедије. Као будући председавајући, а у складу са опредељењем Србије да постане дугорочно позитиван фактор који доприноси европској безбедности, спремни смо да заједно радимо на унапређењу укупних циљева безбедности и сарадње међу људима, заједницама, народима и државама учесницима ОЕБС-а, као и са нашим партнерима.

С нестрпљењем очекујем детаљнији разговор са вама и вашим представницима о приоритетима и активностима српског председавања у Бечу, у јануару идуће године.

Хвала, господине председавајући."